

Inserati se sprejemajo in velja
Aristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrančkovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracije in ekspedicija na
velikem trgu n. št. 9. II. nad-
stropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu
št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden,
sicer v torek, četrtek in soboto.

Prodala sta čast in poslanstvo!

Z Dunaja, 6. februarja.

Kaminskega zadeva je še vedno naj
glavnejši predmet, ki se v dunajskih časni-
kih in političnih krogih obravnava. Kakor
sem že zadnjič poročal, odložil je Kaminski
poslanstvo z izgovorom, da je bolehen, in
da bo tem laglje opravljal svoje posle kot
župan v Stanislavu! Poljski klub imel je
pa včeraj peturno sejo, v kateri so hudo na-
padali tudi dr. Volskega, da je prevzel
Kaminskovo pravdo in mu ni odsvetoval
tožariti se. Volski bil je jako razdražen,
ter je prinesel seboj cel kup pisem, s kte-
rimi je hotel dokazati, da je prav ravnal.
Posebno se je izgovarjal, da je pravdo sprejel
kot dunajsk advokat, ne pa kot poslanec,
in da se je pogodil z nasprotnikovim zastop-
nikom, naj reč ostane tajna. Pa vsled za-
vržljive, prav tolovaške zlorabe prišla je
zadeva v javnost, rekel je Volski. Mož je
pač jako nedolžen, ako ne pozna starega
pregovora: Nič ni tako skrito, da bi enkrat
ne bilo očito. Volski je tudi žugal, da bode
imenoval še druge v tej zadevi prizadete
imenitne može, ako bode klub grdo z njim
ravnal. Te besede so zbudile veliko raz-
burjenost med poslanci in čuli so se glasovi:
Imenujte jih, ako so kateri med nami, da
jih spoznamo! Pa Volski je rekel, da bode
to storil, ko se bode njemu zdelo primerno.

Ker je bila razburjenost čedalje huja,
sklenil je Groholski sejo; pa nedolgo potem

naznanil mu je dr. Volski pismo, da iz-
stopi iz poljskega kluba, s čigar večino se
nikdar ni vjemal, in ki mu je bil že
od nekdanj zopern in sovražen. Ob enem
naznanil je v drugem pismu predsedniku
dr. Smolki, da se odpove poslanstvu, ker
je bil o času svoje izvolitve svojim volilcem,
levovskim meščanom, obljubil vstopiti v po-
ljski klub in odložil mandat, ako bi kedaj
izstopil iz tega kluba. Večina državnega
zboru vsled odpovedi Kaminskega in Vol-
skega ne zgubi prav nič; zlasti je Volski
vedno cikal na levo stran in si močno pri-
zadeval Poljake pregovoriti, da bi se zdru-
žili z levičarji in druge Slované pustili na
cedilu. Odstop njegov je toraj sreča za
desnico in tudi sreča za poljski klub, ki se
je na lep način znebil vednega skušnjaveca.

Volski trdi, da so tudi drugi visoki
možje prizadeti v Kaminskovi zadevi. Tudi
drugi govore, da dobro vedó, kdo je spravil
625.000 gld., ki jih je bil baron Schwarz
vložil pri deželanski banki. Liberalni listi
tudi že žugajo, da mora ojstra kazen zadeti
prizadete. To zahteva tudi desnica, in Po-
ljaki sami so rekli, naj se le imenujejo so-
krivci, da jih bodo poznali in jim posvetili,
kakor se takim ljudem spodobi. Desnica
državnega zboru neče imeti nobene družnje
in zveze z ljudmi, ki poslanstvo zlorabijo
in veljavo njegovo obračajo v samopridne
namene. Enako mora večina tirjati, da se
podkupljivost ne loti vradniških krogov.
Ako se toraj spriča, da so v Kaminskovo

pravdo zapleteni tudi vradniki, kakor se iz
tožbinega pisma sklepa, potem naj se z
njimi ravna, kakor zaslužijo, naj imajo naj-
višjo ali najnižjo službo. Potrpeti pa mo-
ramo, kaj bode reč še spravila na dan. Ni-
kakor si ne usojamo, da bi koga obdolzili,
nasprotno si pa tudi ne drznemo z novo
„Presse“ trditi, da ravno vradniki kupčij-
skega ministerstva, ki so bili od vstavoverne
stranke nastavljeni, in ki tudi zdaj še po
svojih vstavovernih načelih ravnajo, kolikor
jim okoliščine pripuščajo, se pač morejo mo-
titi, ne morejo pa grešiti! Spričevanje to je
jako drzno, in morda bode mo imeli še pri-
liko novo Prešo o svojem času nanj opomniti.

Prav smešno pa se vede „Deutsche“
Zeitung“. Čisto je pozabila na glasovito
habrusovanje in na tiste zlate čase, ko so
ministri njene stranke „trinkgeld“ jemale.
Kakor da bi bili levičarji nedolžni kot no-
vorojeno dete, se huduje nad spridenostjo,
ki se je pokazala pri Kaminskovi zadevi, in
od vlade tirjajo strogo preiskovanje in kazno-
vanje vseh prizadetih oseb. Da se bo to
tem laglje zgodilo, hočejo levičarji to reč na
vsak način spraviti v razgovor. Kako in
kedaj se bode to zgodilo, ali s kako inter-
pelacijo, ali s kakim novim predlogom, tega
liberalni listi ne povedó. Desnica se tega
ne bode vstrašila; ponašati se sme s čistimi
rokami, in ko je Kaminski zašel na pot, po
kateri so nekdanj hodili samo levičarski po-
slanci, obsodila je njega in Volskega večina
državnega zboru soglasno. Od g. predsed-

Listek.

Zasebne misli o „Matici Slovenski“.

Iz Štajerske mesca jan.

(Da si je sedaj, ko je „Slovenska Matica“ dobila novo
vodstvo in se po nekaterih nepovoljnih zamudah nahaja
v bolj tesnih razmerah, treba malo več potrpljenja in
bi zabavljanje nikakor ne bilo pristojno, damo vendar
pričujočim „Zasebnim mislim“ iz Štajerske prostor, ker
so povedane spodobno in ker je dobro, da se izve od
več strani, po katerih knjigah gredo bolj goreče želje.
Da bi hitreje izhajalo „Slovanstvo ali Slov. Stajer“,
na to dosledno nagiba odbor, kar se razvidi iz njegovih
poročil. Kaj nemogočega se pa tirjati ne smé. Z Matic-
o Hrvatsko, ktera ima toliko pomočkov, se Slovenska
ne more primerjati. Pametna pa je misel o društveni
bukvarni, ktera bi lahko donášala več koristi. Vred.)

Skoro je že postala splošna navada pri
nas, da kadar zmanjka komu predmeta v
zabavljanje, pa se loti „Matic Slovenske“,
ter obsoja njeno delovanje na spodoben ali
nespodoben način. Odbor mora po reku: brez
gibanja ni življenja, odpuščati tudi najpre-
tiravejšim obsojevalcem, znajoč, da se bo
težko našel marsikje on, ki bi zamogel vsem
vstreči. Moj namen ni, se takim kričačem
pridružiti in domače naprave le od slabe
strani svetu kazati; da pa tudi izročim svoje
zasebne misli javnosti, me k temu gotovo
naganja že davno goreča želja: opozoriti na

nekoje pomanjkljivosti, ki jih bo, upam, pravo
domoljubje in strokovnjaški pretres v pro-
speh našemu književnemu zavodu kolikor
toliko oglasil. Vsaj je stvar resnega prev-
darka vseskozi vredna in deloma tudi po-
trebna!

Mnogo rodoljubov se že od nekaj časa
sim žali na tem, da „Matica“ ne izdaja več
taci del, katere bi radovednost širjega ob-
činstva ná-se vlekla in se mu v njega splošno
zadovoljnost lahko priporočale. In kako rado
zlasti mladina še sedaj čita „Letopise“ od
1869 do 1876 l.! Temu se tudi ni čuditi.
V teh knjigah vsaj večinoma nahajamo v
izobilji pripovedniških spisov od prereznih
pisateljev in če so se še poleg udom poda-
jale knjige, kakor Vodnikove in Koseskijeve
poezije, Natoroznanski zemljepis, Prirodo-
pisje in Knjige prirode s podobami, pa še
Slovanstvo, se tudi ne smemo zavzemati,
da so se tačas udje kar na stotine oglašali.
Udje so bili zadovoljni, odbor tudi, in prav
zanimivo je še sedaj čitati, s kako živah-
nostjo je že tačas pretresoval odbor namen:
izdavat i poljuden več zvezkov obsezajoč
„Slovník naučni“. Ko se pa spomnim
na ta, žalibog da ne sprejeti namen, moram
vzklikniti: škoda, da se ta misel ni vresni-

čila! Če je komu treba, koristno je gotovo
za vsako književno društvo, da čitatelje
(kakor časnikarji naročnike) náse veže in z
„Naučnim Slovníkom“ bi se vsaj občutljivi
odstop društvenih členov kolikor toliko za-
branjeval, a véda slovenska bi konci vendar
le imela ponosa vredno znanstveno delo!
Toraj velim še enkrat: škoda!

Drugo temu podobno delo je: „Slovan-
stvo“. Ko je leta 1873 prvi zvezek izšel
razveselili smo se ga vsi, in se tešili že
naprej ostalih. Od tega časa pak teče že
deseto leto, in obljubljenega drugzega dela
še nimamo, in Bog vedi, kedaj ga še dobimo.
Ni treba sicer, pa recimo vendar, da se še
tretji in četrti zvezek zopet za toliko časa
odloži, pa bo pri nas Slovincih četrto sto-
letja premalo, si le nekaj zvezkov obširno
delo omisliti. Nekaj podobnega se godí tudi
sè „Slovenskim Štajarjem“. Če je kaj,
— kaj drugzega, prosim, je povód antipatiji,
ki se tú a tam med narodom do „Matic“
opaža? Toraj prvo, kar bi „Matic“ (in to
gotovo ne sám) priporočal, bila bi: dosled-
nost! Kar je narodu priljubljeno, tega mu
ne gre kratiti in kdo bi oviral plod splošnje
širše slovanske zavednosti, ki je stopila
zadnji čas na pozorišče, ter tudi prvi del

nika Smolka celo pripovedujejo, da je Kaminskemu svetoval, naj kakor hitro mogoče odloži poslanstvo, in mu tudi ni privolil, da bi bil k njemu prišel. Desnica ne mara imeti nobenega deleža z ljudmi, ki za denar prodajajo svojo čast, svoje dobre ime, in čast svojih volilcev. Vprašamo pa, koliko poslancev bi ostalo na levici, ako bi se tudi levičarski klub strogo držal tega pravila in izključil vse poslance, ki so kdaj svoj nos vtaknili v vmazane denarne zadeve?

Politični pregled.

V Ljubljani 7. februarja.

Avstrijske dežele.

Iz Budapešte 3. febr. Državni zbor je sprejel postavo o „oderuštvo“ po vladinem predlogu, stavljenih je bilo več nasvetov za predručenje posameznih paragrafov, a niso bili sprejeti. V gosposki zbornici so sprejeli 3. t. m. naznanilo poslaniške zbornice zaradi oderuške postave in jo odkazali odseku treh udov.

Zgodilo se je, kakor nihče drugače ni pričakoval, **ogerski dež. zbor** je zavrgel peticije za odpravo emancipacije Judov. Ogri so se bali, da bi ne zasloveli po svetu, kakti starokopitneži, tudi se jim ni potrebno zdelo, omejiti vpliv Judov na ogersko prebivalstvo, marveč govorili so za pomešanje in stopljenje obeh narodnosti, za pregledovanje judovskih verozakonov, za revizijo pentateuha in talmuda. Da posebna modrost ne sije iz takih govorov, lahko vsak razume. — Jud ostane jud, tujec med narodi, brez domovine, kristjana bode pestil in stiskal, ako mu bode le moči in to toliko lože, če ga kristjani sami v to vabijo, in mu vse napotke s poti spravijo. Zastoj so rekli podpisovalci peticiji: tukaj ne gre za emancipacijo judov, marveč za emancipacijo kristjanov, tukaj ne gre za liberalnost, marveč za gmotne koristi, judovsko vprašanje je postalo agrarno vprašanje, nad 20 milijonov vrednosti je že zemljišč prodanih in v čegavih rokah so? Minister Tisza je sicer rekel, družba naj si sama pomaga, a naloga države je ravno ta, da slabejšega varuje proti močnejemu, to je

pa posebno treba med slovanskimi narodi in na Nemškem. Francozje in Angleži se že sami zujajo varovati, da judom ne pridejo v pest. Reči pa moramo, da so take debate v Cislajtaciji nemogoče; ko je l. l. poslanec Schönerer podal prošnjo zoper počenje Judov, mu še zbor ni dovolil, prebrati te peticije. Ogri, antisemitje, so vsaj toliko dosegli, da se je stvar obravnavala, in tako so marsikaj na dan spravili, kar bi bilo sicer skrito ostalo. Antisemitje so pravi rodoljubje na Ogerskem, ker kažejo nevarnost, v katero zabrede dežela, ako zanemarja to, kar je narodu v korist; dokler zleg ni presilen postal, se še more pomagati, a gorje deželi, v kateri si ljudstvo samo hoče pomagati, kakor se je to zgodilo n. pr. v Požunu, in drugod, ko je ljudstvo napadalo Jude in njih imovino. Vsakemu svoje, vsako ljudstvo po svoji posebnosti (individualnosti) a ne vse po jednem kalupu, potem ne bode toliko zmešnjav.

Ali je slučajno ali kaj, da se je v ogerskem deželnem zboru ob istem času kakor judovsko vprašanje tudi pretresovala oderuška postava. Da je ta postava veliko važnejša mimo onih debat, lahko sprevidimo, s to postavo je nastopil ogerski državni zbor pot socialne reforme, najprej bode treba odpraviti zlo, katero se je ujedlo v gospodarstvo od l. 1867 do l. 1879. Še bolj kakor druge dežele je liberalizem razjedel blagostanje ogerske dežele. Pozno so prišli tam do spoznanja, da so napačna ta načela, po katerih so dosihmal ravnali v gospodarstvu, težak je vsak korak k poboljšanju; kajti tisti, ki so krivi tega zlega, vztrajno se drže svoje zasedbe, le stopinjo za stopinjo se umikujejo. Taka je tudi z oderuštvom, ki kakor ruja razjeda Ogersko ljudsko in državno življenje. Ali bodo odpravili sedaj to zlo? — V debato so segali najboljši govorniki, najbolj bistroumni poslanci in rodoljubi. Grof Apponij je rekel med drugim, da je oderuštvo ravno tako kaznivno, kakor tatvina. Navadni pregovor med našim ljudstvom pa še pravi: goljuf je hujši kakor tat, ki vzame, kar dobi, a goljufu pa še človek sam na dom nese. Se ve da liberalizem to drugače sodi, oderuh zna le denar tako dobro obrniti, da mu velike obresti nese, in še po-

stava mu more pomagati, da bližnjega lože dere.

Vendar oderuštvo se ne da kar s številkami zaznamovati, treba je tudi razločiti, na kaj se posojujejo, ali se upa osebi, ali se posodi na zemljišče, na hišo. Od posojil na kupčijo se sme po pravici več terjati, ker je varnost manjša, a dobiček lahko toliko, da še dolžnik kaj zasluži. — Kdor pa jemlje od posojil na zemljišče 7—8 odstotkov je uže oderuh, ker iz prihodkov kmetije kmet navadno ne more toliko pridobiti, da bi tako obresti plačeval od izposojenega kapitala. Pravo bi menda zadela taka postava, ki za razna posojila določi tudi razno svoto, nad katero se ne smejo više obresti terjati. L. 1877 so na Ogerskem določili, da se obresti više od 8 odstotkov ne dajo iztožiti. Naj bi bili tedaj tudi po izkušnji in vednosti določilo, koliko obrest se sme terjati od posojila na zemljišče, koliko na obrt in na kupčijo. Ko bi se bilo to vzelo v postavo, bi bil sodnik imel pred sabo vodilo, po katerim bi se lahko ravnal. — Pravosodni minister je sicer rekel, da se bode ljudstvu studilo nad oderuhi. To je sicer vse časti vredno, a v življenji se to ne bode potrdilo. Ljudstvo je sicer davno obsodilo oderuhe, uže pri Rimljanih je bilo oderuštvo sramotno. Mar je zaradi tega manj oderuhov na svetu, ali je to kakega skopuha odvrnilo od njegovega počenja? — Tako socialno zlo se mora pri korenini izrjavati. Kmetovalca ali sploh izposojevalca ne reši samo to, ako lahko denar na posodo dobi, dosti izgledov nam kaže to, da je kmet ravno s tem zagospodaril, ako je tako lahkomišeljno denar na posodo jemal, ki se mu je ponujal; ako na pr. kmet jemlje denar na mejnico je to skoraj ravno toliko, kakor da bi si podpisal beraški list, kajti vsakdo ve, kako negotovo je zanašati se na bogoto letino in na kmetijske pridelke, da bodo o gotovem času toliko in toliko vrgli.

Vnanje države.

Dunavska konferenca je odredjena na 12. febr. Angleško bosta zastopala državni podtajnik Fitzmavrice in lord Granville. Rusko. Sivi starček nadškof Mohilev-

„Slovanstva“, kot občutljivo potrebne knjige, živahno odobrila. Sedaj pa se je bati, da bo nekaj prvega že prezastarelo; usojam si celó misliti, da se oblika in tisk tega in unega ne bota vjemala, kar tudi okusu ne vgaja. Toraj „Maticice“ same prospeh bo, da to delo redno in brzo na svitlo izide.

Čujem pa ugovarjati, češ „Maticice“ je treba za šolo delati. Toda kakor je namen sam na sebi dober, vendar „Maticice“ ne ugaja, ker večina členov pač ne more biti zadovoljna s knjigami, namenjenimi za šolo. Šolske knjige naj imajo lastnega založnika in Kleinmayr & Bamberg sta vže pokazala, da ga je tudi Slovencem mogoče najti. Naša literarna produkcija je vže itak brez tega dosti skromna, da bi nam skoro ne služilo v čast, ko bi le zasebniki še izdajali lepoznanke in znanstvene proizvode, „Matica“ pa zalagala šolske knjige! „Matica“ je ustanovljena v prospeh naše véde, in v tem namenu delovati, bodi tudi nje smoter! Čudno, da bi si morali ravno Slovenci po „Maticice“ omisljati šolskih knjig!

Rekel sem že, da pogreša vsebina „Letopisa“ zadnji čas zabavnega berila. Pri-

prostim Matičarjem je to res dosti občutljiva zgnuba, ki se vtegne sedaj vsaj deloma s „Slovanstvo“ nadomestiti. Jaz bi sodil, da ne le dijakom, marveč tudi udom bi bilo vrlo vstreženo, ako bi si Slovenci omislili po večjih peresih izgotovljenih prevodov del raznih slovanskih pesnikov, jemaje v posebni ozir narodne pesni, po vzgledu česke zbirke: „Slovanská poesie“. K takim delom bi bil manj izobraženim Slovencem tudi obseg v „Slovanstvu“ se nahajajoče književne zgodovine bolj razumljiv, brez ozira na to, da bi tudi naša beletristika s tem veliko pridobila. Naši časopisi zadnji čas v to svrhu res precej storé, a vsega le ne zamorejo, dasi tudi je tega potreba splošno pripoznana. Če ne družega, pridobili si bodemo s tem pri ostalih Slovanih vsaj dober glas. Samo od sebe pa se razume, da se ima tú na klasičnost in zanimivost vsestransko ozirati.

Matičin „Letopis“ bi naj toraj bil sam za-se znanstveno delo, ker bi zabavni del v njem „Sl. knjižnica“ nadomestovala. Toda poleg „Letopisa“, zahteva prospeh „Maticice“ same, da se izdava kako potrebno večje pe-

riodično delo, ki bi Matičarje na svoj zavód vezalo; s samimi slovnici se tú ne opravi dosti. In s takim načinom, zlasti če se bi se kolikor mogoče dosti plodov v čedni obliki na leto izdajalo, se bo število udov na tisoče pomnožilo, ker bo poverjenikom zopet mogoče z mikavnimi knjigami nove ude k vstopu vabiti, kar že zdaj več let ni bilo možno. Sedaj, v času bede, hoče pač vsak Slovenec svoje novce le za koristne, potrebne in v resnici dobre reči ali knjige obrniti; in kdo bi mu to zameril?

Konči naj še opomnim Matične knjižnice. Ko je ranjki predsednik g. Costa umrl, in so njegovo biblioteko „Maticice“ v nakup ponujali, je odbor djal, da „Maticice“ ni namen kupovati, marveč le izdajati knjige. Matična knjižnica pa šteje vendar že več tisoč raznovrstnih, od družih društev zamenjenih knjig, ki leže slutim brez koristi v shrambi, prav kakor v škrinji zaprti denar. Jaz ne velim, naj bi „Matica“ te knjige prodala, toda posojevala bi jih naj svojim členom, kateri se za nje (tudi zunaj Ljubljane) zanimajo, proti primerni odškodnini, kakor je to sploh šega pri družih javnih knjižnicah.

ski, Anton Fialkovski ki je metropolit rimsko-katoliške cerkve na Ruskem ima dobiti pomočnika (coadjutorja). Voljen je zato namestni škof in oskrbnik škofije Plockovske, Aleksander Gintovt. Coadjutorja pričakuje v Petrovgrad, da tam vredi zadeve katoliške cerkve, ki uže več let čakajo vredbe.

Iz Francoskega 3. februarja. Starašinstvo je pretresovalo postavo o verski prisegi, katero je poslaniška zbornica sklenila. Odsek je nasvetoval, naj se zavrže vsa postava poslaniške zbornice isto tako vsi pridevki in svetuje, stvar pustiti tako kakor je. Humbert bivši minister pravdosodja je nasvetoval, naj se besede „pred Bogom in pred ljudmi“ izpustite za vsacega, kdor bode to zahteval. Pravdosodni minister je temu pritrnil in je bilo sprejeto s 151 glasovi zoper 136. — Starašinstvo je zavrglo član, ki tirja odpravo verskih znamenj in sklenilo potem s 158 glasovi zoper 135 prestopiti k drugemu posvetovanju o ti postavi.

Iz Pariza 5. t. m. so volili komisijo, katera se ima posvetovati o postavi zaradi pretendentov, voljenih je 8 takih, ki so zoper vsako tako postavo, le jeden sam senator je za postavo. Osem teh nasprotnikov velja v senatu nekako za 145 glasov.

Princa Napoleona bodo tožili, da je poskušal odpraviti obstojno vlado, in tožba pojde pred obtožni zbor, preiskovalni sodnik je to razglasil 5. t. m.

Iz Dublina 3. febr. Ko se je danes pri sodnji obravnavalo o zaroti zaradi umora uradnikov, jih je bilo osem obdolženih, da so se vdeležili smrti Cavendisha in Bourketa.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 5. februarja. (Štajarska deželna deputacija pri cesarju. — † Baron Schloissnig.) Danes se je cesarju poklonila deputacija dežele Štajarske, da bi Jih povabila k svečanosti, ki jo hoče letos tudi dežela Štajarska napraviti v spomin 600letne zveze z rodbino Habsburško. Deputacijo je vodil deželnega glavarja namestnik vitez Neupauer, kteremu so se bili še pridružili deželni odborniki Herman, Schreiner in grof Kottulinski, pa mestni župan dr. Kienzl in mestna odbornika dr. Mihelič in Purgleitner. Cesar so deputacijo prav milostljivo sprejeli in obljubili priti k slovesnosti. Izrekli so pa željo, da bi se

Že od početka je bilo v Letopisih čitati, da šteje biblioteka največ ruskih in družih slovanskih knjig, katerih si vedoželjen Slovenec le pretežko omisli, če bi jih tudi rad. Matična last s tem ne bo na škodi, razširjevanje znanosti tudi narodu ne, Matičarji pa bodo imeli vendarle neke predpravice, katerih se bo od mladine vsak rad vdeleževal. Da bi to tudi več opravičnih rok zahtevalo, to tudi nima v tej reči preogromnega oviranja.

To so v kratkem moje zasebne misli o „Matici Slovenski“. Dalo bi se še to in uno reči, toda za danes dovolj. Naj ona le vspešno deluje, taktno postopa in želj naroda samega ne prezira, pa bo tudi njena stavba dobivala čedalje širšo in čvrstejšo podlago, da bo po vzgledu „Hrvatske Matice“, svoje posestrime, tudi ona zamogla zasloveti s svojim delovanjem daleč preko slovensko-slovanskih mej, kar da Bog!

se ta svečanost vršila le nekaj dni prej ko na Kranjskem, kjer se bode pričela 11. julija, da bi jim bilo mogoče iz Gradca se naravnost odpeljati v Ljubljano. Štajarski deželni zbor je hotel prirediti svečanost že 1. junija, ker je bil tega dne cesar Rudolf I. svojemu sinu Albrehtu o last izročil deželo Štajarsko. Vsled želje cesarjeve bode gotovo deželni odbor slovesnost preložil na prve dni meseca julija.

Včeraj je tukaj umrl bivši cesarski namestnik kranjski in častni meščan ljubljanski baron Schloissnig. Pogreb njegov bo danes popoldne ob dveh. Truplo se bode vsled njegove želje prepeljalo v Ljubljano ter pokopalo v lastnem grobu, kjer počiva tudi žena njegova, rojena kneginja Thurn-Taxis.

Z Dunaja, 6. febr. (Kam so prišli Kaminskovi denarji?) V svoji tožbi bivši poslanec Kaminski trdi, da je baron Schwarz pri deželanski banki vložil 600.000 gl., da so si pa denarje razdelili ljudje, ki do njih niso imeli nobene pravice. Liberalni listi se delajo, kakor da bi že vedeli imena njih, ki so kaj dobili, in kakor bi bili v to zapleteni visoki gosposde vradniškega stanu. Govoril sem o tej zadevi z nekim poljskim poslancem, ki mi je rekel, da poljski klub reč strogo preiskuje, in da hoče brez usmiljenja iztrebiti vse sumljive ali prizadete ljudi, ako jih je po odpovedi Kaminskega in Volskega še kaj med njimi. Gledé denarjev, ki jih Kaminski tirja za-se, je potrdil, da je baron Schwarz res pri deželanski banki vložil 600.000 gold., ker je z njo v vedni denarni zvezi, pa ne za dr. Kaminskega, ampak za poravnanje prvotnih stroškov. Baron Schwarz sploh pravi, da Kaminskemu nikdar ni obljubil nagrade, ki jo od njega tirja, in da mu je le stavbeno vodstvo nekoliko darila odmenilo v priznanje za gorečnost, ki jo je kazal za poprečno železnico. Baron Schwarz je menda samo to rekel, da bode vzel domače gališke delavce, ako se njemu izroči delo. Omenjeni poslanec mi je tudi pravil, da od ministerstva noben vradnik v to homatijo ni zapleten, ker so vse storili zgolj iz prijaznosti, s čemur so mogli Kaminskemu vstreči, ne pa da bi bili od njega prejeli kakih darov, ali pa z njim sklenili kako pogodbo. Sicer bo pa preiskava spravila na dan, kako in kaj. Kaminski si je dal iz lastnega nagiba z omenjeno železnico silno dosti opraviti in je imel tudi veliko stroškov, ker je enkrat potoval v Belgijo, da bi osnoval podvzetno družbo, enkrat v Berlin, ter z dvema inženirjema obhodil tudi vso železnično progo in nabral ves potreben materijal, načrte, proračune itd. V priprostosti svoji je menda mislil, da ga bodo o svojem času za vse to že še odškodovali. Stavbeno vodstvo je res tudi pripoznalo njegove zasluge in porabljivost njegovih načrtov in proračunov, ter mu je ravno zaradi tega ponudilo 25.000 gl.; pa Kaminski je hotel hitro obogateti in ker je moral plačati najeta inženirja, bi bilo njemu jako malo ostalo ali pa nič. Prišel je toraj tožbo zoper barona Schwarza. Nihče bi mu ne bil zameril, ko bi bil tožil za povornitev stroškov, ki jih je za železnico imel, in za poplačo načrtov, ki jih je izdal s svojima inženirjema, vsakdo pa mu je silno za zlo vzel, da tirja tako veliko denarjev samo kot nagrado, kot obljubljeno darilo! Izmed prej imenovanih inženirjev je eden rodom Prus; on je objavil

tožbo v berlinski „Börsen-Zeitung“, ker je ptujcu pač vse eno, ako je s to objavo moralno zadušil dva državna poslanca.

V Ljubljani. O spodrivanji čast. oo. frančiškanov iz deške šole v Kamniku, ima „Vatrd.“ dne 28. p. m. zanimiv dopis iz Kranjskega, ki stvar po neki drugi strani razsvetljuje in spletke liberalcev in nasprotnikov redovnih šol, očitnih in potuhnenih, na dan spravlja. Dobili smo o tej stvari izviren dopis, ali — dasi bi bili radi vstregli častitemu dopisniku, zdelo se nam je, naj se ta reč obravná domá, nikar v časnikih, da se ne podžigajo strasti ali občinske borbe. Ker je pa donesel „Vatrd.“, hočemo našim čitateljem, ki ne dobivajo tega lista v roke, ta spis ob kratkem posneti. Dopis omenja najprej, da od časa, kar so bili očetje jezuiti pod Auerspergom iz Repenj prognani, nobeno dejanje liberalcev ni toliko hrupa v deželi napravilo, niti jih pred ljudstvom tako v pravem svitu pokazalo, kakor ravno odprava č. oo. frančiškanov iz kamniške deške šole. Naglica, s katero so to izvršili, in čas, kateri so za to odbrali, kaže neovrgljivo, kako so tega želeli, a pa vendar nekako dvomili, bode le mogoče to dognati, kar so se stvari začele v Avstriji na boljše obračati.

Brž ko je bil državni zbor zaključen, so razpisali službe za svetne učitelje, in tik preden se začne zopet državni zbor, morajo službe nameščene biti, da jim od zgoraj nihče dela ne pokvari! No, liberalcev složnost je storila, da se je vse napotje odstranilo. Največi napotje je bil ministerski ukaz dne 16. marcija 1881, št. 721, po katerem bi imela stvar rešena biti, kakor si je ljudstvo želelo. Vendar treba je bilo tega se ogniti. Redovnikom, ki so podučevali na ti šoli, naj bi se bila namreč spregledala posebna učiteljska preskušnja, da se postavi zadosti, tako se je glasil ta ukaz. Predsednik okrajnega šolskega sveta je tirjal od učiteljev spričala, da bi nato prosil za omenjeno oproščenje, kakor je bilo na višjem mestu obetano, a vsa ta spričevala so bila, tako pripovedujejo svedoki o tem dobro podučeni, več nego leto in dan v predsednikovi miznici. — Kedar je bile sklenjeno, odpraviti duhovne učeničke, vrnili so jim priloge brez odloka, in ko so potem posamezni prosili za oprostitev, je bilo to po nasvetu deželnega šolskega sveta privoljeno le jednemu, izročili so mu odlok še le potem, ko so bili svetni učitelji že vmeščeni. Prošnje ostalih treh redovnih mašnikov so pa še dandanes nerešene pri okrajnem glavarstvu; o njih ima še enkrat poročati na novo imenovani c. k. okrajni šolski nadzornik, ki pa vendar o njih ne more nič vedeti. Čemu bode poročal, in kedaj? Tako znajo tedaj naši liberalci stvar sukati, čitatelju menda ni treba tega razlagati. Kako so še ravnali, kako so kurili, spletke kovali, koliko so obrekovali in se lagali neprijatelji vsacega redovnega podučevanja, to bode prišlo še le s časom na dan. Kakor se sliši, hočejo to svojo umetnost poskusiti tudi nad šolo v Rudolfovem. Upamo vendar, da bota novi deželni šolski svet in bodoč deželni zbor mejo postavila temu početju, ki je le deželi na škodo. Kako malo mara mestna občina v Kamnik za pre naredbo s silo vpejlano, kažejo zadnje volitve v okrajni šolski svet. Do zadnjega trenotja ta ni hotel ničesa vedeti o svetnih učiteljih, in ko so bili imenovani, kakor smo slišali, ni jih hotel vpejljati v šolo. S tako možato stanovitnostjo

so si pridobili udje krajnega šolskega sveta toliko zaupanja med ljudstvom, da so bili razen jednega voljeni zopet vsi. Vsekake se je neki gospod, kateremu je bila pred tremi leti duhovščina prav na vslugo, ki pa misli, da je sedaj ne potrebujejo, želel v krajnem šolskem svetu bolj vpogljivih oseb, in očita predsedniku, čegar korektno vedenje mu vzlasti v novejšem času preseda, ker mu drugega ne more očitati v javnem listu kakor to, da njegova oprava ni salonska! Ako se spominjamo nekaterih izjav tega gospoda o verskih rečeh, (najsversejši daritev mu je komedija!) razumemo do dobrega, da se mu strogo cerkveno vedenje krajnega šolskega sveta ne prilega; on sam pa naj bode preverjen, da je s tem zgubil zaupanje pri nas. O novi šoli, od ktere liberalci toliko pričakujejo, danes še ne izrekam sodbe; samo to hočem omeniti, da je obče znano, kaka pedagoška napaka je to, ako se poučne ure med učnike razdeljujejo, ne gledé na predmete, kakor se godi sedaj v Kamniku pod sedanjim vodstvom na ponavljavni šoli, kjer podučuje ta učenik v prvem mescu v vseh predmetih, a prihodnji mesec pa to drugi nadaljuje. Ta razdelitev je ravno nasproti ukazu ministra za uk in bogočastje dne 28. novembra pr. l., ki še na srednjih šolah odpravi prepogostno menjevanje med učniki, je pa tudi brez pomena in nepedagoška. Kaj bi bil rekel deželni šolski nadzornik, ko bi bili redovni učitelji kaj takega učinili! No sedaj je pa vse dobro! — Tako beremo v „Vaterld.“ — Kar se poslednjega tiče, zdi se nam potrebno pristaviti, da zaradi tega sedanjemu vodstvu Kamniške dečke šole še ne moremo očitati nevednosti, ker nam niso znani vzroki, ki lahko tiče kje drugej, kakor v pedagoškem nesmislu, zaradi katerih je vodstvo to menjevanje dopustilo, nam gre le za načelo, po katerem so pri Kamniški šoli ravnali, in ki je pravi nonsens; češ, katoliški svečenik, še manj pa redovnik ni sposoben biti učenik, on ki daleč v vednosti prekosi navadno sprašanega učitelja ljudskih šol. — Recimo, da bogoslovec ostavi bogoslovje, in se poda k učitelstvu, v letu in dnevu opravi učiteljsko preskušnjo in on je sposoben za učitelja, ali ta, ki se je še štiri leta učil bogoslovja, a tudi posebne metodike in potem dobi svečeniško čast, ni potem več zmožen biti učitelj? — Kje je pamet, ki more to trditi!

Domače novice.

V Ljubljani 8. februarja.

(P. i. udom družbe sv. Mohora), ki letnine za l. 1883 še niso plačali, ali pa hočejo na novo pristopiti družbi, kakor tudi prečastitim gg. župnikom dekanije ljubljanske, ki letnine ne pošiljajo naravnost v Celovec, se naznanja, da naj letnino, oziroma vpisalne pole pošljejo vsaj do 28. februarja t. l. poverjeniku g. Karolu Klun-u v Ljubljani pred škofijo h. št. 14 v I. ali II. nadstropji.

(Odbor katoliške družbe za Kranjsko) se je konstituiral v sredo 31. p. m. Predsednik je: prošt dr. Anton Jarc; podpredsednik, kanonik dr. Čebašek; blagajnik K. Krašovec; zapisnikarja: Lahajner, Močnik; v knjigarnem odseku so: Jerič, Resnik, Kolar. V znanstvenem odseku: dr. Čebašek, Jeran, Zupančič in Kržič.

(Skladba Avgusta Leban), nekako nadaljevanje „Glasov s Primorja“, obsegajoč v I. zvezku 4 moške in 2 mešana zbor, se

tiskajo v Ljubljani in se ta mesec pošljejo med svet. Prvi zvezek, ki bode stal, 25 kr., po pošti 30 kr., razpošlje se nekojim gospodom na ogled. Naročnina naj se pošilja vredniku „Skladbam“, g. Janku Lebanu, učitelju v Lokvi (Corgnale, via Divača, Küstenland). Želeti je, da bi osobito učitelji krepko podpirali to početje, ker je cena tako nizka, da si vsak lahko delce omisli, če prav ni muzikalen, že iz rodoljubnega nagiba!

(Pokop.) Včeraj, v sredo 7. t. m., je bilo truplo ranjkega Janeza bar. Schloissniga, ki je bilo iz Dunaja semkaj pripeljano ob 3 popoldne v cerkvi pri sv. Krištofu blagosloveno in potem položeno v družinsko rakev poleg gospe soproge, ki je tam pokopana.

(Maškerada „Sokolova“) vršila se je kakor je bilo pričakovati, jako sijajno. Počastili so jo tudi sè svojo navzočnostjo gosp. dež. predsednik Winkler, njegova gospa soproga, kakor tudi vsi viši dostojanstveniki tukajšnje garnizije. Zabava bila je jako prijetna in se sme zopet letos kakor zmirom prištevati k najlepšim predpustnim veselicam našega mesta. Za dobro kuhinjo in pijačo skrbel je g. Ferlinc, kateri vedel je z vsim dobro postreči častitemu občinstvu.

Razne reči.

— Iz Celja se nam naznanja, da je bila veselica „kat. podp. društva“ pretečeno nedeljo prav dobro obiskovana. Pevski zbor tega društva je rešil izvrstno svojo nalogo; občudovali smo samospev g. Vinkota Krušič: „Cavatina Nr. 12.“ Vrlo dobri šaljivi govor g. Ivana Gaberšek „o vinnu“ je vzbujal veliko smeha. Tombolo je igralo okoli 170 oseb. Pismo premilost. gosp. knezoškofa kot odgovor na društveno čestitko k 20letnici Njihovega pastirovanja je napravilo jako vgoden vtis pri vseh navzočih. Doneli so Njim krepki živijo klici.

— V poštne hranilnice je bilo vložnega od 12—31. januarja t. l. vsega skupaj 773.830 gld. Vložnikov je 174.624. Na Štajarsko, Koroško in Kranjsko pride 9182 vložnikov in 63.694 gl. Zato se je nakupilo jednotne rente v nominalne vrednosti 895.000 gld. nekaj pa v avstrijski renti nominalne vrednosti 95.000, tedaj obojega skupaj nominalne vrednosti 990.000 gld.

— Prevzvišeni kardinal in nadškof Friderik Schwarzenberg, r. l. 1809, kardinal od l. 1842, nadškof v Pragi od l. 1850, bode 25. julija t. l. obhajal svojo zlato mašo, svoj 50letni mašniški jubilej, in za to svečanost se poziva česka duhovščina že sedaj, da se prično priprave, in „Pastýr duchovní“ vabi, naj se dotlej popolnoma dovrši v popravah svojih prestolnica sv. Vida v Pragi, da bode slavnost tako vzajemna — narodna.

— Potres na Českem je bil 31. p. m. od 2—3 ure popoldne in je trajal kake 4 sekunde. Mer potresa je bila od jugozapada na severo-vzhod, potres je spremljalo votlo podzemeljsko bobnenje. Tako se poroča iz Trutnava in Bravnavna.

Na severnem Francoskem je razsajal 3. t. m. silen orkan, veliko škode je napravil v Parizu, več ljudi je usmrtenih, mnogo poškodovanih.

Potres je bil v Banatu 5. t. m. ob 4. uri 50 minutah zjutraj.

— Prostomavtarji na Avstrijskem (v Cislajtaniji). Loža „Humanitas“ v Wien — Neudörfel je praznovala 10letnico

6. decembra. Iz nje se je razširjalo mavrarstvo po Avstriji in od tod bilo je osnovano detinsko zavetišče v „Kahlenbergdorf.“ Ker ne sme delovati v Avstriji ima svoje zbirališče v sosedni vasi Neudörfel. Druge dunajske lože delujejo v Požunu. Tako piše Leipe. Illust. Zeitung. — S to notico pa list hoče le prikriti te mračnjake (v pravem pomenu besede) pred javnostjo. Dejansko delujejo frajmavrarji še zadost prosto tudi v Cislajtaniji vzlasti na Dunaji. Loža „Humanitas“ se imenuje na Dunaji: nepolitično društvo „Humanitas“ in je uže več let v I. okraji v Amalienstrasse; Požunska loža „Zukunft“ se imenuje na Dunaji društvo za ustanovo otročjih delavnišnic. Načelnik loži in društvu „Zukunft“ je judovski advokat dr. Maks Neuda na Dunaji.

Eksekutivne dražbe.

9. februarja. 3. eks. drž. pos. Jakob Ostank iz Grobše, Postojna. 3. eks. drž. pos. France Celare iz Vrzdence, 4097 gl. Vrhnika. 1. eks. drž. pos. Jakob Krašovec iz Bušine vasi, 2270 gold. Metlika. 3. eks. drž. pos. Čekada iz Jasnega. Bistrica. 1. eks. drž. pos. Janez Magaj iz Semiča, 1988 gl. 64 kr. Metlika. 1. eks. drž. pos. Jure Budovinae 473 gl. Metlika. 1. eks. drž. pos. Matej Švigelj iz Kamnika, 2185 gld. Vrhnika. 3. eks. držb. zemljišča urb. št. 7 pod Pren, Bistrica. 3. eks. držb. zemljišča urb. št. 18 pod Pren, Bistrica. 3. eks. držb. pos. Matej Švigelj iz Gorčice 4140 gld. Vrhnika. 3. eks. držb. pos. Andr. Kruh iz Šambijce. Bistrica. 3. eks. držb. pos. Jurij Krašovic iz Nove vasi, 1986 gld. Lož. 3. eks. držb. pos. Jože Frank iz Celja št. 19. Bistrica. — 10. febr. 1. eks. držb. pos. Davorin Nemančič iz Zelebeja, 7250 gld. Metlika. 1. eks. držb. pos. Miha Badovinae. Metlika. 2. eks. držb. pos. Andr. Ribič iz Kana 1391 gld. Brdo. 3. eks. držb. pos. Janez Mavser iz Hočevja h. št. 1, Lašiče. 3. eks. držb. pos. Mihael Kerin iz Tršlave, 1959 gld. Krško. 3. eks. držb. pos. Anton Germ iz Podgore h. št. 20. Lašiče.

Umrli so:

28. jan. Ana Košir, 70 let, starost. — 20. jan. Urša Petač, 60 let, mertud. — 30. jan. Jera Drobnič, 55 let, oslabljenje. — 1. febr. Leopold Kapel, 2 mesca, božjast. Plasch Zonder, 86 let, starost. France Fert, krojač, 16 let, pljučna tuberkuloza. Jera Valentin, 7 let, davica. Johana Miklavčič, 60 let, pljučna jetika. — 2. febr. Helena Ciber, 2 l. 9 m., razkroj krvi. — 3. febr. Hermina Hamerl, 6 dni, božjast. — 4. febr. Paula Kavčar, 7 dni. — 5. febr. Anton Sina, 36 ur. Jakob Babnik, tesar 47 let, tuberkuloza. — 6. febr. Leopold Eberle, 29 let, srčni mrtud. Marija Gasperlin, pljučna tuberkuloza.

V bolnišnici:

30. jan. Valentin Mathio, 68 let, jetika. — 31. jan. Liza Dolene, 50 let, pljučna jetika. Jernej Janežič 70 let, pljučna prisad. Marija Afrič, 20 mesecev, ožbici. — 1. febr. Marija Završnik, 70 let, starost. Jurij Urankar 70 let, starost. — 2. febr. Gregor Resnikar, 70 let, mertud v možganih. Marija Cujčič, 28 let, kron. pljučna tuberkuloza. Johana Šušteršič, 25 let, pljučna tuberkuloza. Marija Pirman, 40 let, vnetje trebušne mrene.

Takoj da v najem

prostorno hišo

s gospodarskimi poslopji, vrti in na okoli ležečimi njivami v Šneberjah

blizo Ljubljane poleg ceste.

Plačilni pogoji in vse razmere so za gostilnično obrt in vsakovrstno kupčijo prav ugodni.

V prodaji so tudi furmanski vozovi, žitni predali in dobro ohranjena kočija s 4 sedeži po ceni.

Marija Dogan,

posestnica v Ljubljani za južnim kolodvorom.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.